

Sygn. akt III AUa 382/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 kwietnia 2022 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący:	Sędzia Gabriela Horodnicka-Stelmaszczuk (spr.)

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 13 kwietnia 2022 r. w S.

sprawy B. N.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

o podjęcie wypłaty emerytury z FUS

na skutek apelacji ubezpieczonego

od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie

z dnia 8 lipca 2021 r., sygn. akt VI U 847/21

oddala apelację.

	Gabriela Horodnicka-Stelmaszczuk	
--	----------------------------------	--

Sygn. akt III AUa 382/21

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 10 marca 2021 roku organ rentowy - Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. odmówił ubezpieczonemu B. N. prawa do pobierania dwóch świadczeń emerytalnych – emerytury wypłacanej z FUS łącznie z emeryturą wypłacaną przez WBE. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że wcześniej przyznał ubezpieczonemu na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, emeryturę od 1 sierpnia 2019 roku, tj. od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek. Jednocześnie organ rentowy zawiesił wypłatę tego świadczenia ze względu na zbieg prawa do więcej niż jednego świadczenia i zasadę, że wypłacie podlega tylko jedno - wyższe lub wybrane przez uprawnionego świadczenie. Ubezpieczonemu bowiem wypłacane jest świadczenie emerytalne z Wojskowego Biura Emerytalnego.

Odwołanie od tej decyzji złożył ubezpieczony, wnosząc o jej zmianę i podjęcie wypłaty dwóch świadczeń. W uzasadnieniu swojego stanowiska przytoczył argumentację zawartą w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 24 stycznia 2019 roku, sygn. akt I UK 426/17.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. wniósł o jego oddalenie.

Wyrokiem z dnia 8 lipca 2021 roku Sąd Okręgowy w Szczecinie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołanie.

Sąd Okręgowy oparł swoje rozstrzygnięcie na następujących ustaleniach faktycznych i rozważaniach prawnych:

Ubezpieczony – B. N. urodził się w dniu (...). Decyzją z dnia 8 października 1998 roku Wojskowe Biuro Emerytalne w Z. przyznało ubezpieczonemu prawo do emerytury wojskowej.

Dyrektor Wojskowego Biura Emerytalnego ustalił wówczas, że procentowy wymiar emerytury wojskowej ubezpieczonego wynosi 79% i ograniczył maksymalną wysokość podstawy wymiaru do 75 %, przewidzianych w wojskowych przepisach emerytalnych.

Według stanu na dzień 1 marca 2021 roku emerytura wojskowa ubezpieczonego wynosiła 2.836,02 zł.

Decyzją z dnia 2 września 2019 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział S. przyznał ubezpieczonemu emeryturę od 1 sierpnia 2019 roku, tj. od następnego dnia po rozwiązaniu stosunku pracy. Do ustalenia wysokości emerytury przyjęto 18 lat 4 miesiące i 23 dni składkowe i 1 rok 4 miesiące i 7 dni nieskładkowych (okresy te zostały przebyte po zakończeniu przez ubezpieczonego służby wojskowej).

Wobec braku oświadczenia ubezpieczonego, wypłatę świadczenia z FUS, jako niższego od świadczenia wypłacanego przez Wojskowe Biuro emerytalne, zawieszono.

Wnioskiem z dnia 11 lutego 2021 roku ubezpieczony wniósł o podjęcie wypłaty emerytury z FUS przy zachowaniu prawa do wypłaty emerytury wojskowej.

Sąd Okręgowy uznał odwołanie za nieuzasadnione podnosząc na wstępie, iż niniejsza sprawa została rozpoznana na posiedzeniu niejawnym zgodnie z treścią przepisów art. 15 z.zs¹ ust. 2 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. z 2020 r. poz. 374 ze zm.).

Sąd pierwszej instancji wskazał, iż przedmiotem niniejszego postępowania jest prawo ubezpieczonego do wypłaty zawieszonej emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w sytuacji zbiegu tego świadczenia z emeryturą wojskową, zgodnie zaś z art. 7 ustawy z dnia 10 grudnia 1993 roku o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin (Dz.U. z 2020 r., poz. 586), w razie zbiegu prawa do emerytury lub renty przewidzianych w ustawie z prawem do emerytury lub renty albo do uposażenia w stanie spoczynku lub uposażenia rodzinnego przewidzianych w odrębnych przepisach wypłaca się świadczenie wyższe lub wybrane przez osobę uprawnioną, jeżeli przepisy szczególne nie stanowią inaczej. Z kolei według art. 95 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U z 2020r., poz. 53 ze zm.), w razie zbiegu u jednej osoby prawa do kilku świadczeń przewidzianych w ustawie wypłaca się jedno z tych świadczeń - wyższe lub wybrane przez zainteresowanego.

Stosownie zaś do art. 95 ust. 2 powyższej ustawy, przepis ust. 1 stosuje się również z uwzględnieniem art. 96, w razie zbiegu prawa do emerytury lub renty określonych w ustawie z prawem do świadczeń przewidzianych w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym osób, o których mowa w art. 2 ust. 2, z wyjątkiem przypadku, gdy emerytura wojskowa została obliczona według zasad określonych w art. 15a albo art. 18e ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin lub w art. 15a lub art. 15d lub art.18e ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży

Granicznej, (...) Marszałkowskiej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, (...) Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin.

W ocenie Sądu meriti, w świetle przywołanych powyżej przepisów, zasadą jest zatem wypłacanie jednego świadczenia.

Sąd Okręgowy zauważył, że kwestie związane ze zbiegiem prawa do świadczeń z ubezpieczenia powszechnego i zaopatrzenia wojskowego, były przedmiotem licznych wypowiedzi judykatury.

Jednoznaczne stanowisko w omawianej kwestii wyraził m.in. Sąd Najwyższy w wyroku z 8.05.2012 r., II UK 237/11 (OSNP 2013, nr 7-8, poz. 91), w którym wprost wskazano, że zasada pobierania jednego świadczenia (wyższego lub wybranego przez uprawnionego) w razie zbiegu u jednej osoby prawa do kilku świadczeń - art. 95 ust. 1 ustawy emerytalnej jest oczywista i dotyczy również zbiegu prawa do emerytury lub renty określonych w tej ustawie z prawem do świadczeń przewidzianych w ustawie o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych. Także w wyroku z 24.05.2012 r., II UK 261/11 (LEX nr 1227967) Sąd Najwyższy wyraził pogląd, że ubezpieczony uprawniony do świadczenia z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i pobierający to świadczenie nie może jednocześnie pobierać emerytury wojskowej, mimo że spełnił warunki do jej nabycia i prawo to zostało mu przyznane. Analogicznie w wyroku z 4.12.2013 r., II UK 223/13 Sąd Najwyższy argumentował, iż prawo do otrzymywania jednego świadczenia wynika wprost z przepisów. Zarówno art. 95 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, jak i analogiczny art. 7 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym wojskowych wskazują, że ubezpieczony uprawniony do emerytury z FUS nie może jednocześnie pobierać emerytury wojskowej, mimo że spełnił warunki do jej nabycia. Analogiczne stanowisko prezentowane jest w orzecznictwie Sądów Apelacyjnych (vide: wyrok SA w Szczecinie z 21 marca 2019 roku, sygn. akt III AUa 909/16 czy wyrok SA w Szczecinie z 24 kwietnia 2020 roku, sygn. akt III AUa 626/19).

Sąd pierwszej instancji podkreślił, iż tzw. „zasada jednego świadczenia” stanowi wyraz obowiązującej w prawie ubezpieczeń społecznych zasady solidarności ryzyka i nie jest sprzeczna z zasadą równości wyrażoną w art. 32 Konstytucji RP (wyrok Sądu Najwyższego z 4 kwietnia 2012 r., I UK 390/11, OSNP rok 2013, nr 9-10, poz. 114).

Sąd meriti podkreślił, że w orzeczeniu Sądu Najwyższego z dnia 24 stycznia 2019 roku sygn. akt I UK 426/17, które przywołał odwołujący w uzasadnieniu odwołania - jako stanowisko na poparcie swoich racji – Sąd Najwyższy analizował sytuację żołnierzy zawodowych powołanych do służby wojskowej przed dniem 2 stycznia 1999 roku oraz tych, którzy podjęli służbę po dniu 1 stycznia 1999 roku, zgodnie z rozróżnieniem dokonany przez ustawodawcę na tle przepisów ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin, w kontekście ich uprawnień emerytalnych oraz przez pryzmat zachowania konstytucyjnej zasady równości wyrażonej w art. 32 ust. 1 Konstytucji RP.

Sąd Okręgowy przypomniał, iż przepisy ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych i ich rodzin, dla potrzeb wyliczania wysokości emerytury, specyfikują trzy kategorie żołnierzy zawodowych:

1. żołnierz, który pozostawał w służbie przed dniem 2 stycznia 1999 roku; w tym przypadku dolicza się do podstawy wymiaru okresy składkowe i nieskładkowe w rozumieniu ustawy emerytalnej, poprzedzające służbę (art. 16 ust. 1 w zw. z art. 15 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy; tak ustalona emerytura podlega (na wiosek) zwiększeniu - w wyniku doliczenia okresów przypadających po zwolnieniu ze służby - o 1,3% podstawy wymiaru za każdy rok zatrudnienia przed dniem 1 stycznia 1999 r. w wymiarze czasu pracy nie niższym niż połowa pełnego wymiaru czasu pracy oraz za każdy rok okresów opłacania składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe po dniu 31 grudnia 1998 r. lub za okres nieopłacania składek z powodu przekroczenia w trakcie roku kalendarzowego kwoty rocznej podstawy wymiaru składek na te ubezpieczenia - pod warunkiem, że emerytura ta wynosi mniej niż 75% podstawy jej wymiaru i emeryt ukończył 50/55 lat życia albo stał się inwalidą (art. 14 ust. 1-4 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych).

2. żołnierz przyjęty po raz pierwszy do służby po 1 stycznia 1999 r.; prawo i wysokość emerytury uzależnia się wyłącznie od okresów służby wojskowej, co wynika z art. 15a ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych i wzrasta na zasadach określonych w art. 15 ust. 1 pkt 1 i ust. 2-5 (wyłącznie lata służby).

3. żołnierz przyjęty po raz pierwszy do służby po dniu 31 grudnia 2012 r.; prawo i wysokość emerytury uzależnia się wyłącznie od okresów służby wojskowej - art. 18e w zw. z art. 18b.

Podsumowując powyższe Sąd Najwyższy uznał, że żołnierz, który pozostawał w służbie przed 2 stycznia 1999 r., może – w świadczeniu wojskowym - korzystać z „cywilnej” wysługi emerytalnej, natomiast przyjęty do służby po raz pierwszy po dniu 1 stycznia 1999 r. nie ma takiego uprawnienia. Z drugiej strony, odpowiednio długa służba i wzrosty emerytury z tytułu szczególnych właściwości służby (art. 15 ust. 2 i 3) lub z tytułu inwalidztwa wojskowego (art. 15 ust. 4), przy spłaszczeniu podstawy wymiaru emerytury wojskowej do maksymalnie 75 % (art. 18 ust. 1) powodują, że cywilne okresy ubezpieczenia w ogóle nie wpływają na zwiększenie wartości świadczenia mundurowego. W takim przypadku emeryt wojskowy, niezależnie od swojej woli, nie ma prawnej możliwości skonsumowania żadnego cywilnego okresu ubezpieczenia w wojskowej emeryturze.

W kontekście przywołanych przepisów, Sąd Najwyższy wskazał, że uzasadnione jest prawo do pobierania dwóch emerytur wypracowanych niezależnie od siebie, gdy obliczenie emerytury wojskowej odbyło się z uwzględnieniem wyłącznie służby wojskowej. Wskazał, że o wyjątku od zasady pobierania jednego świadczenia nie decyduje data przyjęcia do służby, ale brak możliwości obliczenia emerytury wojskowej przy uwzględnieniu cywilnego stażu emerytalnego. Sąd Najwyższy wskazał, że wspólnym mianownikiem uzasadniającym prawo do dwóch świadczeń są uwarunkowania wynikające z przepisów prawa, niepozwalające na wykorzystanie stażu cywilnego w emeryturze wojskowej, a nie wybór emeryta wojskowego co oznacza, że gdy emeryt wojskowy, po zwolnieniu ze służby wojskowej nie decyduje się na złożenie wniosku o doliczenie okresów składkowych i nieskładkowych, choć mogą one zwiększyć podstawę wymiaru emerytury do 75 %, to nie istnieje prawne uzasadnienie do dwóch świadczeń. Sąd Najwyższy w tym rozstrzygnięciu wprost stwierdził: O zastosowaniu wyjątku od zasady wypłacania jednego świadczenia decyduje brak możliwości obliczenia emerytury wojskowej przy uwzględnieniu „cywilnego” stażu emerytalnego, a nie data przyjęcia żołnierza zawodowego do służby wojskowej (art. 95 ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, t.j. Dz.U. z 2018 r. poz. 1076).

Na marginesie Sąd Okręgowy podniósł, że idąc drogą wskazaną przez Sąd Najwyższy w cytowanym orzeczeniu należałoby przyznać prawo do wypłaty emerytury z FUS żołnierzowi który bez doliczenia stażu cywilnego posiadał w chwili zakończenia służby emeryturę równą 75% podstawy wymiaru. Natomiast, żołnierzowi któremu wymierzono emeryturę w wysokości 74,99 % już nie albowiem taki żołnierz zachowałby, w minimalnym wprawdzie wymiarze, ale faktyczną możliwość doliczenia stażu cywilnego.

Sąd pierwszej instancji wskazał, iż mimo treści powyższego, incydentalnego stanowiska Sądu Najwyższego (oderwanego od utrwalonego w tej mierze stanowiska judykatury i niewiążącego formalnie w niniejszej sprawie), ma na względzie, że orzecznictwo sądów powszechnych konsekwentnie egzekwuje zasadę pobierania jednego świadczenia z ubezpieczenia społecznego, wywodząc ją z art. 7 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych i ich rodzin oraz art. 95 ust. 1 i 2 ustawy o emeryturach i rentach. W orzecznictwie - o czym była mowa już wyżej - od lat utrwalony jest pogląd, w myśl którego w polskim systemie zabezpieczenia społecznego zasadą jest wypłata jednego świadczenia (wyższego lub wybranego przez ubezpieczonego), jeżeli ma miejsce szeroko rozumiany zbieg prawa do różnych świadczeń z systemu zabezpieczenia społecznego (por. wyrok Sądu Najwyższego z 8.05.2012 r., II UK 237/11; z 4.12.2013 r., II UK 223/13, czy wyrok tego Sądu z 18.04.2018 r., II UK 62/17; (...)).

Sąd meriti wskazał również, że dylematów prawnych we wspomnianej kwestii nie miał również Trybunał Konstytucyjny w sprawie SK 30/17, w której Trybunałowi w skardze konstytucyjnej z 21.07.2016 r. przedstawiono do zbadania zagadnienie zgodności art. 95 ust. 2 w związku z art. 95 ust. 1 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 887) w zakresie, w jakim wyłącza możliwość pobierania świadczenia z zaopatrzenia emerytalnego żołnierzy zawodowych i z systemu powszechnego przez osoby,

które pełniły zawodową służbę wojskową przed 1 stycznia 1999 r. oraz miały ustalone prawo do świadczeń z zaopatrzenia emerytalnego żołnierzy zawodowych przed 1 października 2003 r., z art. 2 w związku z art. 67 ust. 1 Konstytucji. Trybunał Konstytucyjny umarżając postępowanie postanowieniem z 20.02.2019 r. uznał, że zarzuty dotyczyły sposobu ustalenia wysokości wypłacanego świadczenia emerytalnego i nie miały bezpośredniego związku z treścią regulacji ustawowej zakwestionowanej przez skarżącego. Niemniej w uzasadnieniu orzeczenia Trybunał szczegółowo przedstawił swoje stanowisko prawne.

Trybunał uznał wówczas za niewątpliwą zasadę wypłaty tylko jednego świadczenia z ubezpieczenia społecznego. Wskazał, że tę zasadę stosuje się również w wypadku zbiegu u jednej osoby prawa do renty rodzinnej z prawem do zasiłku lub świadczenia przedemerytalnego. Trybunał przypomniał, że w polskim systemie ubezpieczenia społecznego brak zasady bezwzględnej wzajemności składki i prawa do świadczenia, zwłaszcza w wypadku osób uprawnionych do świadczenia także w ramach systemu tzw. zdefiniowanego świadczenia. Wyjaśniał, że w polskim systemie ubezpieczenia społecznego zasada wzajemności składki i prawa do świadczenia nigdy nie była pojmowana w sposób absolutny (...). Absolutyzowanie zasady ekwiwalentności prowadziłoby do zachwiania ogólnej logiki systemu ubezpieczeń społecznych, który wynika nie tylko z zasady wzajemności składki i świadczeń, ale również z zasady solidarności międzypokoleniowej (...) czy szerzej: solidaryzmu społecznego (...) oraz powszechności i względnej jednolitości kryteriów przyznawania świadczeń i określania ich wysokości (...). Brak prostej zależności między prawem do świadczeń i ich wysokością a okresem opłacania i rozmiarem składki nie zawsze więc oznacza niekonstytucyjność konkretnej regulacji (...) - wyrok z 27 stycznia 2010 r., sygn. SK 41/07, OTK ZU nr 1/A/2010, poz. 5. Trybunał zwrócił też uwagę na to, że sformułowane przez skarżącego żądanie orzeczenia niekonstytucyjności art. 95 ust. 2 w związku z art. 95 ust. 1 ustawy o FUS w zakresie, w jakim różnicuje sytuację prawną żołnierzy, którzy pozostawali w służbie przed 2 stycznia 1999 r., i żołnierzy, którzy zostali powołani do służby po raz pierwszy po 1 stycznia 1999 r., zmierza w istocie do tego, aby obu grupom żołnierzy przyznać możliwość jednoczesnego pobierania emerytury wojskowej i emerytury z FUS. Wyjaśnił, że ustawodawca ukształtował zupełnie inne zasady ustalania wysokości emerytury wojskowej w obu wypadkach, czego skarżący nie uwzględnił w swoich wywodach. Zgodnie z art. 15 ust. 1 ustawy o zaopatrzeniu, emerytura wojskowa żołnierzy pozostających na służbie przed 2 stycznia 1999 r. jest ustalana z uwzględnieniem okresów składkowych i nieskładkowych poprzedzających służbę. Do ich wysługi emerytalnej dolicza się też okresy zatrudnienia przypadające przed 1 stycznia 1999 r. i okresy opłacania składek na ubezpieczenie emerytalne po 31 grudnia 1998 r. - art. 14 ww. ustawy. Wysokość ich emerytury wojskowej uwzględnia zatem również okresy zatrudnienia w sektorze cywilnym. Jednak wobec pobierania emerytury wojskowej zawiesza im się wypłatę emerytury z FUS na podstawie art. 95 ust. 2 ustawy o FUS. Natomiast podczas ustalania wysokości emerytury wojskowej żołnierzy powołanych do służby po raz pierwszy po 1 stycznia 1999 r. nie uwzględnia się okresów składkowych i nieskładkowych. Zgodnie z art. 15a ustawy o zaopatrzeniu, ich emerytura wzrasta według zasad ustalonych w art. 15 ust. 1 pkt 1 i ust. 1a-5 ustawy o zaopatrzeniu. W tym wypadku nie mają zaś zastosowania ani art. 15 ust. 1 pkt 2-4, ani art. 14 ww. ustawy. Jednocześnie wobec nieuwzględnienia okresów składkowych i nieskładkowych podczas ustalania wysokości ich emerytury wojskowej, żołnierze powołani do służby po raz pierwszy po 1 stycznia 1999 r. mogą - stosownie do art. 95 ust. 2 ustawy o FUS - pobierać jednocześnie emeryturę z FUS na zasadach i w zakresie określonych w ustawie o FUS. W myśl art. 5 ust. 2a ustawy o FUS, okresów czynnej służby wojskowej nie uwzględnia się wówczas podczas ustalania prawa do emerytury i obliczaniu jej wysokości, skoro z ich tytułu mają oni ustalone prawo do świadczenia emerytalnego ustalonego na podstawie przepisów ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy.

Trybunał dalej wywiódł: data wskazana przez skarżącego jako kryterium różnicowania (tj. 1 stycznia 1999 r.) nie jest przypadkowa. Jest to data wejścia w życie ustawy o FUS. Celem ustawodawcy było stworzenie powszechnego systemu ubezpieczeń społecznych, który miał obejmować także żołnierzy zawodowych. Przed reformą wskazana grupa zawodowa była objęta systemem tzw. zdefiniowanego świadczenia. Od 1 stycznia 1999 r. do 30 września 2003 r. prawo do emerytury z zaopatrzenia emerytalnego zachowali żołnierze, którzy wstąpili do służby przed 2 stycznia 1999 r. Z kolei osoby, które objęły służbę po 1 stycznia 1999 r., miały nabywać prawo do świadczeń emerytalnych na zasadach obowiązujących w ramach systemu powszechnego. Sytuacja ta zmieniła się w związku z wejściem w życie ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 166, poz. 1609), na mocy której do ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy został dodany art. 15a. Przy okazji

tej nowelizacji rozbudowano również art. 95 ust. 2 ustawy o FUS, m.in. wprowadzając w odniesieniu do żołnierzy, którzy uzyskują prawo do emerytury wojskowej na zasadach określonych w art. 15a EmŻoInU, wyjątek od zasady braku możliwości wypłaty jednocześnie dwóch świadczeń (emerytury wojskowej i emerytury z FUS).

Dalej - odnośnie zarzutu odwołania dotyczącego naruszenia zasady równości określonej w art. 32 konstytucji RP – Trybunał podkreślił, że w dotychczasowym orzecznictwie Trybunał wskazywał już, że „różne traktowanie świadczeniobiorców, którzy nie mają wspólnej cechy relewantnej, nie narusza (...) zasady równości, a nawet nie pozwala na analizowanie ich sytuacji jako podobnej z punktu widzenia tej zasady” (wyrok z 24 lipca 2014 r., sygn. SK 53/13, OTK ZU nr 7/A/2014, poz. 77). Jednocześnie, rozpatrując zarzut naruszenia zasady równości sformułowany w stosunku do przepisów przewidujących odmienne traktowanie żołnierzy w zakresie prawa do emerytury ze względu na datę rozpoczęcia zawodowej służby wojskowej, Trybunał uznał, że „cechą istotną z punktu widzenia badanej regulacji nie jest jednak to, że porównywane grupy osób odbywały służbę wojskową, lecz to, że objęte były w okresie odbywania tej służby różnymi systemami emerytalnymi” (tamże).

Ponadto również Europejski Trybunał Praw Człowieka w decyzjach z dnia 11 grudnia 2018 r., nr 39247/1 (LEX nr 2626955) i nr 41178/12 (LEX nr 2627060) uznał uprawnienie Państwa Członkowskiego do samodzielnego kształtowania systemu zabezpieczenia społecznego, w tym wprowadzenia zasady wypłaty jednego świadczenia, w myśl której, skarżącemu nie można było przyznać jednocześnie dwóch świadczeń, nie znajdując przy tym podstaw do ingerencji w obowiązujące prawo krajowe w tym zakresie.

Podsumowując, Sąd Okręgowy uznał, że prawo do otrzymywania jednego świadczenia z ubezpieczenia społecznego jest trwale usankcjonowane. Zarówno art. 95 ustawy emerytalnej, jak i analogiczny art. 7 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych wskazują, że ubezpieczony uprawniony do emerytury wojskowej nie może jednocześnie pobierać emerytury z powszechnego systemu emerytalnego, mimo że spełnił warunki do jej nabycia, i odwrotnie. Skoro, zatem, wysokość przyznanej ubezpieczonemu emerytury wojskowej okazała się wyższa od emerytury z powszechnego systemu emerytalnego, to prawidłowo organ emerytalny odmówił podjęcia wypłaty przyznanej ubezpieczonemu emerytury z FUS.

Mając na względzie powyższe Sąd pierwszej instancji na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie, o czym orzekł jak w sentencji wyroku.

Z powyższym rozstrzygnięciem nie zgodził się ubezpieczony zaskarżając je w całości i zarzucając mu naruszenie art. 95 ust.2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych poprzez błędną jego wykładnię polegającą na przyjęciu, że jako emeryt pobierający świadczenie emerytalne z Wojskowego Biura Emerytalnego w S. nie ma prawa do równoczesnego pobierania przyznanego i następnie zawieszono przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych świadczenia emerytalnego wypłacanego z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i przyznanie mu prawa do pobierania dwóch świadczeń emerytalnych wypłacanych osobno przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i osobno przez Wojskowe Biuro Emerytalne ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku oraz o zasądzenie od Pozwanego na rzecz Powoda kosztów postępowania według norm przepisanych.

W uzasadnieniu ubezpieczony podtrzymał swoje dotychczasowe stanowisko procesowe powołując się na wyrok Sądu Najwyższego - Izby Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 24 stycznia 2019 r. wydany w sprawie o sygn. akt I UK 426/17 oraz wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 23 stycznia 2020 r. wydany w sprawie o sygn. akt III AUa 333/19, w którego uzasadnieniu Sąd ten stwierdził, że właściwy taki kierunek wykładni art. 95 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, z którego wynika, że użyte w ust. 2 tego artykułu sformułowanie „emerytura (...) obliczona według zasad określonych w art. 15a albo art. 18e ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych” oznacza odwołanie się do zasad obliczenia emerytury wojskowej określonych w tych przepisach, a więc z uwzględnieniem wyłącznie służby wojskowej, co z kolei uzasadnia prawo do pobierania dwóch emerytur

„wypracowanych” niezależnie od siebie. O wyjątku od zasady pobierania jednego świadczenia nie decyduje zatem data przyjęcia do służby, ale brak możliwości obliczenia emerytury wojskowej przy uwzględnieniu „cywilnego” stażu emerytalnego. Przy czym ten „brak możliwości” nie zachodzi wtedy, gdy emeryt wojskowy nie decyduje się na złożenie wniosku o doliczenie po zwolnieniu ze służby wojskowej okresów składkowych i nieskładkowych, choć mogą one zwiększyć podstawę wymiaru emerytury do 75 %, lecz wówczas, gdy wynikające z przepisów prawa uwarunkowania nie pozwalają na wykorzystanie stażu „cywilnego” w emeryturze wojskowej.

Zdaniem apelującego, Sąd Okręgowy w Szczecinie w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku nie wyjaśnił w sposób autonomiczny treści art. 95 ust.2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w kontekście rozpatrywanego roszczenia Powoda, w następstwie czego uznać należy za zasadne stwierdzenie, że ustalony stan faktyczny rozpatrywanej sprawy odpowiada zakresowi zastosowania art.95 ust.2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, co potwierdzają cytowane powyżej orzeczenia sądowe, a której to okoliczności Sąd pierwszej instancji nie wykazał w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku jako okoliczności rozważonej przez ten Sąd, poprzestając na wskazaniu w uzasadnieniu tego wyroku wybranych i jednocześnie niekorzystnych dla Powoda orzeczeń.

W odpowiedzi na apelację organ rentowy wniósł o jej oddalenie w całości.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja ubezpieczonego nie zasługuje na uwzględnienie.

Przy rozstrzyganiu niniejszej sprawy zastosowanie ma art. 15zsz¹ ust. 4 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. poz. 1842, z późn. zm.) w brzmieniu nadanym w art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 28 maja 2021 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2021 r. poz. 1090) zgodnie, z którym w pierwszej i drugiej instancji sąd rozpoznaje sprawy w składzie jednego sędziego; prezes sądu może zarządzić rozpoznanie sprawy w składzie trzech sędziów, jeżeli uzna to za wskazane ze względu na szczególną zawilłość lub precedensowy charakter sprawy.

Przechodząc do meritum stwierdzić należy, iż Sąd Apelacyjny w pełni podzielił i przyjął jako własne ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd pierwszej instancji, jak również rozważania prawne skłaniające tenże Sąd do oddalenia odwołania od zaskarżonej decyzji, nie znajdując przy tym podstaw do uznania słuszności apelacji stanowiącej jedynie polemikę z prawidłowymi i wnikliwie uzasadnionymi motywami zapadłego orzeczenia.

W pierwszej kolejności, dokonując rozważań w zakresie zarzutów apelacji Apelacyjny wskazuje, iż o ile skarżący podniósł naruszenia, to jednak próżno szukać w treści uzasadnienia argumentów do zmiany w kierunku postulowanym przez apelującego. Analizowane zarzuty należało uznać za sformułowane w sposób oczywiście nieodpowiadający wymogom procesowym. W istocie rzeczy poprzestano bowiem na głośnym ogólnym zaprzeczeniu oceny dotychczasowych poglądów doktryny i orzecznictwa, które zostały przedstawione w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, bez poddania ich krytycznej analizie z punktu widzenia zasad logiki, spójności oraz doświadczenia życiowego. Polemika Sądu odwoławczego z tym stanowiskiem jest w istocie niemożliwa, z jednej strony ubezpieczony nie podaje jakiegokolwiek argumentacji, a z drugiej nie wskazuje Sądowi, z jakich przyczyn incydentalne orzeczenie Sądu Najwyższego winno być uznane za właściwe i obligujące Sąd Apelacyjny do jego uwzględnienia.

W tym miejscu wskazać należy, że z analizy treści uzasadnienia oraz podniesionych przez ubezpieczonego zarzutów, w tym tego ostatniego, wynika, że apelujący nie podzielił subsumcji dokonanych ustaleń faktycznych do obowiązującego stanu prawnego uznając, że jego sytuacja emerytalna nie mieści się w dyspozycji art. 95 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS . Ubezpieczony podniósł, że w stosunku do niego nie powinna mieć zastosowania zasada wypłaty jednego świadczenia, pomimo, że został powołany do służby wojskowej przed dniem 1 stycznia 1999 roku. Wskazując, że w art. 95 ust 2 ustawy emerytalnej stanowiącej o wyjątku od tej zasady jest mowa o tym, że nie obowiązuje ona w przypadku gdy wojskowe świadczenie emerytalne zostało obliczone według zasad określonych w art. 15a ustawy o

zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych, a nie przyznane na tej podstawie. W ocenie ubezpieczonego, aby móc skorzystać z tego wyjątku, nie musiał on spełniać kryterium podmiotowego określonego w art. 15a tejże ustawy, czyli być osobą powołaną do służby wojskowej po dniu 1 stycznia 1999 r.

Należy zatem zaakcentować, że spór w sprawie sprowadza się do kwestii czy organ rentowy na podstawie art. 95 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, prawidłowo zawiesił wypłatę emerytury z powszechnego systemu emerytalnego, a to wobec zbiegu prawa do świadczeń i ustalenia, że wypłacana dotychczas ubezpieczonemu emerytura wojskowa jest wyższa od tej przyznanej w systemie powszechnym, czy też zastosować wobec ubezpieczonego wyjątek od zasady jednego świadczenia i wypłacać zarówno emeryturę wojskową, jak i świadczenie emerytalne z powszechnego systemu ubezpieczeń społecznych. Przy tym, jak prawidłowo ustalił Sąd pierwszej instancji, ubezpieczony bezspornie nabył prawo do niezależnych od siebie świadczeń.

Istotnym jest, że problem zbiegu prawa do świadczeń z ubezpieczenia powszechnego i zaopatrzenia wojskowego został uregulowany zarówno w art. 95 ust. 1 i 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, jak i w art. 7 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych i ich rodzin, przy czym w kontekście przywołanych wyżej przepisów fundamentalne znaczenie ma również przepis art. 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, w szczególności ustęp 2 wyznaczający zakres podmiotowy ustawy.

Zważywszy na zarzut apelującego dotyczący naruszenia prawa materialnego, zaakcentować należy, że z brzmienia art. 95 ust. 2 ustawy emerytalnej wynika wprost, że reguluje on kwestię zbiegu „prawa do emerytury lub renty określonych w ustawie z prawem do świadczeń przewidzianych w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym osób, o których mowa w art. 2 ust. 2” (czyli m.in. żołnierzy zawodowych). Jednoznaczne stanowisko w omawianej kwestii wyraził Sąd Najwyższy, który w składzie 7 sędziów podjął w dniu 15 grudnia 2021 roku uchwałę, w której stwierdził, że ubezpieczonemu, który pozostawał w zawodowej służbie wojskowej przed dniem 2 stycznia 1999 r. i pobiera emeryturę wojskową wynoszącą 75 % podstawy jej wymiaru obliczoną bez uwzględnienia okresów składkowych i nieskładkowych, z tytułu, których jest uprawniony również do emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, wypłaca się jedno z tych świadczeń – wyższe lub wybrane przez niego (art. 95 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, w związku z art. 7 ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin). Stanowisko to jest zgodne z tym, na którym Sąd pierwszej instancji oparł swoje rozstrzygnięcie, a więc z utrwalonym w orzecznictwie powszechnym poglądem, że zasadą jest wypłata jednego świadczenia (wyższego lub wybranego przez ubezpieczonego), jeżeli ma miejsce zbieg prawa do różnych świadczeń z systemu zabezpieczenia społecznego.

Sąd Apelacyjny pragnie zaakcentować, że także pogląd doktryny pozostaje w tym względzie zasadniczo jednoznaczny, prezentuje bowiem stanowisko, zgodnie z którym modyfikacja reguły wykluczania się emerytur z obu systemów prawnych dotyczy tylko żołnierzy, którzy zostali przyjęci do służby po raz pierwszy po dniu 1 stycznia 1999 roku. W ich przypadku wprowadzono zasadę łączenia prawa do emerytury mundurowej z prawem do emerytury z ubezpieczenia społecznego, co wynika pośrednio z art. 18 ust. 3 ustawy o zabezpieczeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin i art. 87 ust. 5a i art. 95 ust. 2 ustawy emerytalnej (tak: K. Antonów, M. Bartnicki, B. Suchacki, Ustawa o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Komentarz, wydawnictwo ABC, 2009 rok, wyd. III).

Zaakcentować należy również, że regułą wyrażoną w art. 95 ust. 1 jest, iż zbieg prawa do kilku świadczeń określonych w ustawie rodzi dla organu rentowego obowiązek wypłaty tylko jednego - wyższego - świadczenia. Zainteresowanemu przysługuje jednak wybór: jeżeli zażąda wypłaty niższego świadczenia, żądanie będzie musiało zostać uwzględnione. Jeśli zainteresowany nie złoży żadnego oświadczenia w tej kwestii, organ rentowy kontynuuje wypłatę świadczenia wyższego.

W opozycji do przywołanego przez ubezpieczonego orzeczenia Sądu Najwyższego z 24.01.2019 r. I UK 426/17 należy apelującemu wskazać, iż Sąd odwoławczy mając w polu widzenia utrwalone orzecznictwo sądów powszechnych, dalej konsekwentnie uznaje za trafne i słuszne pobieranie jednego świadczenia z ubezpieczenia społecznego, wywodząc

ją z art. 7 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych i ich rodzin oraz art. 95 ust. 1 i 2 ustawy o emeryturach i rentach.

Ze względu na wyrażone przez ubezpieczonego poczucie krzywdy, trzeba również zaznaczyć że system ubezpieczeń społecznych nie jest systemem ekwiwalentnym i nie zawsze można oczekiwać, że środki wniesione do systemu zostaną nam zrekompensowane w formie świadczenia, czy też innej. System ten został skonstruowany w oparciu o zasadę solidarności społecznej i jako taki z definicji zakłada, że niektóre środki wpłacane przez uczestników systemu, będą konsumowane przez innych.

Z powyższych względów na podstawie art. 385 k.p.c. orzeczono jak w sentencji.

Gabriela Horodnicka-Stelmaszczuk